

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ

Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής

Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και

Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 36

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς
Τηλέφωνο: 210 3742054
Email: stateaid_unit@minfin.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος Αττική
Λ. Συγγρού 98-100 (5ος Όροφος)
Τ.Κ. 11741, Αθήνα
e-mail: attiki@mou.gr
spiliotis@mou.gr

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την Πρόσκληση με τίτλο «Δημιουργία δομών Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης»

σχετ.:

1. Το από 14.1.2024 μήνυμα (e-mail) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος Αττική (Αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 5379 ΕΙ 14.01.2025/ΕΥΚΕ-ΧΕ 36).
2. Το με Α.Π. 114769/ΕΥΚΕ2121/8.11.2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων στη χρηματοδότηση των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.)».

Σε συνέχεια του ως άνω σχετ.1 εγγράφου της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος Αττική, στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης (Α/Α ΟΠΣ 15125) με τίτλο: «Δημιουργία δομών Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης», για το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του Σχεδίου Πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Η δράση αφορά στη δημιουργία υποδομών Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για Άτομα με Αναπηρία, Εφήβους/Παιδιά με σκοπό την ανάπτυξη της υποστηριζόμενης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία, εφήβων/παιδιών σε επίπεδο κοινότητας με στόχο την αποϊδρυματοποίηση τους ή την αποφυγή της ιδρυματοποίησης τους.»

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Δράσης είναι Φυσικά Πρόσωπα ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα [άρθρο 1, εδάφιο δ, της υπ' αριθμ. Δ12/ΓΠ.οικ.13107/283/20-03-2019 Απόφασης (ΦΕΚ 1160, τ. Β', 08-04-2019)] καθώς και ΟΤΑ και Νομικά Πρόσωπα αυτών που έχουν συνάψει Προγραμματική Σύμβαση με τους παραπάνω φορείς.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων στο πλαίσιο της εν θέματι πρόσκλησης ανέρχεται σε 4.000.000,00 €.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.
3. Ωστόσο, στο σημείο 196 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) αναφέρεται ότι *«Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης»*. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κάποιες περιπτώσεις έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων, ορισμένες δραστηριότητες είχαν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και, κατά συνέπεια, δεν επηρέαζαν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:
- α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,
 - β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό,
 - γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.
4. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, καθώς και τα αναφερόμενα στο ανωτέρω σχητ.2, και δεδομένου ότι το αντικείμενο της υπό εξέταση δράσης αφορά στην παροχή υπηρεσιών διαβίωσης και φροντίδας σε άτομα με αναπηρία, εφήβους/παιδιά, εφόσον δύναται να τεκμηριωθεί ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη και είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς οι παρεχόμενες υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό επειδή οι υπηρεσίες από τη φύση τους απευθύνονται στους ανθρώπους που κατοικούν στη γύρω περιοχή, τότε δύναται να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση των εν λόγω δράσεων δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.
5. Διαφορετικά σε περίπτωση που δεν δύναται να τεκμηριωθεί ο τοπικός αντίκτυπος των παρεχόμενων υπηρεσιών σύμφωνα με τα ανωτέρω, τότε ενδεχομένως θα μπορούσε να καταστεί συμβατή η προτεινόμενη δράση υπό το πλαίσιο των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ).

Σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, οι δημόσιες αρχές μπορούν να οργανώνουν και να χρηματοδοτούν τις ΥΓΟΣ όπως επιθυμούν, υπό τον όρο ότι οι σχετικές αντιστάθμισεις που χορηγούν δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο για την εκπλήρωση της αποστολής της ΥΓΟΣ με οικονομικά αποδεκτούς όρους, ήτοι προσδιοριζόμενες με αντικειμενικότητα και διαφάνεια, σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Στην περίπτωση ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, υπό την μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας ΥΓΟΣ και για συγκεκριμένες κατηγορίες κοινωνικών υπηρεσιών εφαρμόζεται η Απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 (2012/21/ΕΕ) σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και αφορούν κρατικές ενισχύσεις που εξυπηρετούν κοινωνικές ανάγκες όσον αφορά τη μακροχρόνια υγειονομική περίθαλψη, τη μέριμνα του παιδιού, την πρόσβαση και επανένταξη στην αγορά εργασίας, την κοινωνική στέγη, καθώς και την περίθαλψη και την κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, ή/και ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

6. Για την πληρότητα του θεσμικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει στο προοίμιο (έχοντας υπόψη) της Πρόσκλησης να προστεθούν τα ακόλουθα:

- α. το με αρ.πρωτ.114769/ΕΥΚΕ2121/8-11-2019, έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων στη χρηματοδότηση των «Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης» (Σ.Υ.Δ.)».
- β. Η Απόφαση της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- γ. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2012/C8/02).
- δ. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος.

7. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» της Πρόσκλησης να προστεθούν τα ακόλουθα:

«Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C262/01), προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες».

«Έργα που συνιστούν ειδικές περιπτώσεις άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού

Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις των ΥΓΟΣ το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ».

8. Σημειώνεται ότι οι μεμονωμένες προτάσεις στο πλαίσιο της υποεξέταση Πρόσκλησης θα πρέπει να υποβληθούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ για να εξεταστούν διακριτά αναφορικά με την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη με αρ.πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων». Ωστόσο επισημαίνεται ότι, εφόσον η οικεία ΕΥΔ κρίνει πως οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων στην ΕΥΚΕ-ΧΕ.

Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιασδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων καθώς και το ζήτημα καθορισμού δικαιούχου του έργου σε σχέση με το ΣΔΕ 2021-2027.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του Σχεδίου Πρόσκλησης, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ
Ευάγγελος Στουραϊτης

Συνημμένα:

Το με αρ.πρωτ.114769/ΕΥΚΕ2121/8.11.2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων στη χρηματοδότηση των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.)».

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής κι Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

